

Eemnes krijgt een oudheidkamer!

Op maandag 26 augustus jl. nam de gemeenteraad van Eemnes een historische beslissing. Er werd besloten dat de oude brandweergarage aan de Raadhuislaan zal worden omgebouwd tot een Oudheidkamer voor de gemeente Eemnes met daarbij bibliotheek en archief voor de Historische Kring Eemnes.

Het gebouw blijft eigendom van de gemeente Eemnes. De Historische Kring zal proberen om in de Oudheidkamer een beeld te geven van 't Eemnes van vroeger. Dit zal gebeuren door permanente en wisselende tentoonstellingen. Daarnaast moet het gebouw een werk- en activiteitenruimte voor de H.K.E. worden.

We hopen dat de gemeente snel gaat beginnen met de verbouwing. Misschien kunnen we dan in de loop van 1992 beginnen met de inrichting van de Oudheidkamer. Dit moet een pronkjuweel worden voor en van alle inwoners van Eemnes. Daarom zullen we binnenkort dan ook een beroep doen op de Eemnessers om op verschillende manieren te helpen bij het op poten zetten van de Oudheidkamer. Als u nu al de kriebels krijgt, dan kunt u gerust contact opnemen met ons bestuur.

Henk van Hees
vice-voorzitter
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
02153-89849

Kapper en Kleermaker: Hendrik van Hees

Aan het woord: kleermaker Antoon van Hees, over zijn vader, die van 1909 tot 1947 als kapper en kleermaker werkzaam was aan de Wakkerendijk.

Mijn grootvader was Jan van Hees. Hij was kleermaker

en hij woonde op Soest. Van zijn drie jongens was mijn vader Hendrik de oudste, geboren in 1881. Toen hij een jaar of 12 was, kwam er een kapper uit de buurt die aan mijn grootvader vroeg of Hendrik hem 's zaterdags kon helpen met inzepen. Omdat de kapper nog al eens aan de late kant op z'n werk verscheen, werd Hendrik al gauw gevraagd om te scheren. Dat ging zo goed, dat een aantal klanten aan mijn grootvader gingen vragen of Hendrik thuis een eigen kapperszaakje kon beginnen. Er werd toen een kamertje in het huis

*Dienstfoto van Hendrik van Hees (1881-1947)
genomen f. 1900*

voor ingericht. Er werden scheermessen, kwasten en een stoel gekocht en zo is mijn vader aan de Korte Kerkstraat 6 te Soest als kapper begonnen. Als hij niets te doen had, moest hij zijn vader in de kleermakerij helpen.

Al gauw werd hem ook gevraagd om haar te knippen. Geen mens heeft hem dat ooit geleerd. Hij heeft het gewoon zichzelf maar aangeleerd. Rond 1900 moest Hendrik in militaire dienst. Hij heeft toen zijn broer Teus het vak geleerd en die nam de zaak over. Toen vader uit militaire dienst kwam is hij in Hoogland als kleermakersknecht gaan werken bij Evers. Daar heeft hij verscheidene jaren gewerkt. Omdat mijn grootvader in Eemnes nog verschillende klanten had zitten, raadde hij Hendrik aan om in Eemnes te beginnen. De moeder van grootvader kwam uit Eemnes. Er woonde nog een nicht, Geert Timmer, op Klassenburg en zodoende kon vader daar in mei 1909 een huisje huren (Wakkerendijk 144) om er te beginnen als kapper en kleermaker. Hij werkte er door de week en ging tot zijn trouwen in het week-end naar zijn ouders in Soest. Hij was op een dinsdag in mei begonnen en toen hij op zaterdagavond naar huis ging in Soest had hij aan scheren en knippen 45 cent verdiend. Scheren kostte toen 3 centen en haar knippen 5 centen. In Eemnes zat toen nog een kapper, Kees Snel. Daarnaast waren er wat boerenknechten en daggelders die 's avonds wat wilden bijverdienen en die aan huis mensen scheerden.

Toen mijn vader in Eemnes zat, kwamen die mannen naar hem toe en zeiden: "ik ben blij dat er nu een echte kapper is, ik scheer niemand meer, ik stuur iedereen naar jou toe!"

Op 12 november 1909 trouwde mijn vader met Jannetje (Jans) Sukel en zij kwam ook op Klassenburg wonen. Toen er steeds meer werk kwam, ook in de kleermakerij, moest er grotere werkruimte komen.

Op 28 april 1914 kocht vader voor f 1.500,-- het pand Wakkerendijk 114.

Kort daarna kwam er een moeilijke tijd. De 1e Wereldoorlog brak uit. Vader moest op 1 augustus in dienst en op 22 augustus ben ik geboren. Vader lag toen in Harmelen. Hij liet zich door een ander present melden.

Jannetje (Jans) Sukel (1882-1946) gehuwd met Hendrik van Hees.

Bij de familie Van Leeuwen in Harmelen (die later in Eemnes woonde) leende hij een burgerpakkie en zo ging hij op de fiets naar Eemnes. Zo is hij toch twee dagen thuis geweest toen ik geboren was.

Vader is ongeveer 3 jaar weggebleven. Moeder is door de buurt ontzettend goed opgevangen. Ze mocht bij Van Klooster elke dag gratis melk halen.

De vrouw van Izak Hoogenhout kwam al meteen zeggen: "Vrouw Hees, (dat zeiden ze altijd) je kan toch niet allenig blijven; ik zal wel een deren sturen." Ze

had 3 dochters en die kwamen bij ons als hulp. Zo was 3 jaar lang één van die meisjes dag en nacht bij ons. Vooral Betje Hoogenhout was er vaak.

Toen vader al een paar maanden ingekwartierd lag in Harmelen werd hij daar te werk gesteld in een kapperszaak omdat de kapper daar zelf ook gemobiliseerd was. Hij moest daar soldaten en burgers knippen en scheren. Daar waren ook Belgische vluchtelingen. Op een dag bood zich een Belg als kappersknecht aan. Die kwam al gauw tot de ontdekking dat vader geen echte vakopleiding had gehad. "Van die knaap" zei vader altijd "heb ik leren knippen, dat was een vakman, die

Hendrik van Hees in actie als soldatenkapper, toen hij in het begin van de 1e Wereldoorlog als gemobiliseerd militair was ingekwartierd bij boer Blok in Harmelen.

v.l.n.r. waarschijnlijk een Belgische vluchteling, Teus Gijzel, later aannemer in Hilversum, Boer Blok uit Harmelen (in stoel), Hendrik van Hees, De man die de krant leest is onbekend. Foto van + 1915

kon modelknippen op allerlei manieren."

Toen vader op Wakkerendijk 114 kwam wonen, scheerde hij in het achterhuis. Aan de zuidzijde was een kamertje van 2½ bij 4 meter en daar was de kleermakerij. De rest van het achterhuis werd gebruikt als keuken en tegelijkertijd als ruimte voor het scheren en knippen. Dat was krap en primitief. Rond 1928 kwam er gelukkig een uitbreiding. Aan de zuidzijde werd een stuk bijgebouwd: vooraan de kapperszaak en achter kleermakerij.

De prijzen bij de kapper gingen langzaam omhoog. De prijzen van 3 cent voor scheren en 5 cent voor knippen (1909) vonden veel klanten na enige tijd te laag. Ze gingen uit zichzelf een dubbeltje voor het scheren geven. Toen heeft vader het na een aantal jaren veranderd in 10 cent voor scheren en 15 cent voor knippen. Dit is jarenlang zo gebleven. In de dertiger jaren is het scheren 15 cent en het knippen 25 cent geworden. Vader en moeder hadden ondertussen negen zonen gekregen, waarvan er uiteindelijk vijf overbleven.

De mooiste en gezelligste tijd in de kapperszaak was eigenlijk in de dertiger jaren. Vooral 's avonds. Op woensdag- en zaterdagavond werd er in de kapperszaak gewerkt. In de kleermakerij werd niet gewerkt; daart zaten ze dan te kaarten en te sjoelen. Moeder kwam daar steeds binnen met een schortje voor en met een grote kan koffie om rond te brengen. Ze regelde vaak sjoelwedstrijden waarbij ze doosjes sigaren beschikbaar stelde.

Op andere avonden, als er niet gewerkt werd, kwamen er ook vaak mensen om te kaarten. Ze kwamen voor de gezelligheid en hadden geen zin om in een café te gaan zitten. Geregelde gasten waren Jan Prinsen, Aart Kuijer, Tiem Spieker, Bertus van 't Klooster, Wout 't Jong, Drikus v.d. Wardt en Jan van Wijk (Laarderweg). Vooral Jan van Wijk kon ontzettend goed kaarten.

Maar het was hard werken. Vooral op zaterdag was het een lange dag. Dan ging vader om 7.30 weg om zieke

*Hendrik van Hees (1881-1947) en zijn vrouw
Jannetje Sukel (1882-1946). Foto uit 1939.*

of oude mensen te scheren en als hij rond 12.15 uur thuiskwam zat de winkel al vol met mensen. Hij stond dan te scheren tot 's avonds rond 23.00 uur. Als dat klaar was, zat moeder aan tafel en ging al het scheergeld dat vader die dag verdiend had bij moeder in de schort. De koffiekkan stond op tafel en we kregen beschuit met suiker. Om 24.00 uur was het: "jongens nou geen koffie meer drinken, want morgen om 7.30 uur moeten we naar de kerk en dan moeten we nuchter zijn."

Als vader op zondag na de mis van half acht thuiskwam, zat er zeker al een man of tien te wachten om geschoren te worden. Dat waren mensen die buiten Eennes werkten en die 's zaterdagsmiddags of 's avonds pas thuiskwamen. Dan stond vader 's zondags nog tot een uur of tien te scheren. maar dat deed hij niet met zin, hoor. Dat was bittere noodzaak! Je had toen nog geen scheerapparaten. Mannen lieten zich 2 à 3 keer per week scheren.

Vader ging ook dode mensen scheren. Soms werd hij midden in de nacht uit bed gebeld om een dode te scheren.

Gezin van Hendrik van Hees. Foto genomen in 1925 door de schoolmeester Willeman (Maria-school) v.l.n.r. Gijs van Hees (1915-1981), Jannetje van Hees-Sukel (1882-1946), Wim van Hees (geb. 1918), daarachter: Jan van Hees (1910-1966), op de voorgrond Antoon van Hees (geb. 1914), Vader Hendrik van Hees (1881-1947), Henk van Hees (1916-1971)

Betalingen

Boerenknechten verdienden vroeger 250 tot 350 gulden per jaar. Daar kwamen ze het hele jaar voor bij ons in de kapperszaak of op de kleermakerij. Ze lieten alles opschrijven en als het jaar om was, beurden ze het geld bij de boer en dan kwamen ze afrekenen. Wij moesten dus alles noteren.

Mijn vader hield alles bij voor de kleermakerij en mijn moeder voor de kapperszaak. Moeder zorgde voor sigaren en sigaretten. Ze kon goed inkopen.

Bekende sigarenmerken uit die tijd waren Hofnar, Gijsbrecht van Amstel (uit Baarn), Duc-George, Karel I en Willem II.

We hebben ook nog een tijd gehad, dat we een eigen merk hadden. Een reiziger van Karel I was voor zichzelf begonnen en hij bracht ons op het idee om Van Hees-sigaartjes te gaan verkopen: hij leverde ons doosjes met 10 kleine sigaartjes voor 30 cent. Allemaal Van Hees-sigaartjes en de mensen vonden ze lekker. Sigaretten kostten 15 cent per pakje. Er werd veel pijptabak verkocht en ongelooflijk veel pruimtabak.

Onze Kees v.d. Wardt (de vader van Toon en Dirk) was hier vroeger vrachter en hij reed van Eemnes op Amersfoort heen en weer. Iedere maand leverde hij een grote jute zak met pruimtabak van de Snuifmolen in Amersfoort af. Ook bracht hij elke maand een doos met 250 pakjes van Dobbelman. Dat was B.Z.K., hele zware pruimtabak. De mensen noemden dat Beste Zeemans Kost.

We verkochten heel veel repen chocola en ook wel drop en kauwgom.

Rechts kapperszaak en kleermakerij van Hendrik van Hees op Wakkerendijk 114. Foto + 1940.

Kleermaker of kapper?

Als het erop aan kwam werkte vader toch liever in de kleermakerij. Hij deed veranderwerk en reparatiewerk maar maakte ook veel nieuwe kleding: Broeken-kielenjassen en ook pakken. De mensen deden toen wel lang met een kostuum. Vader was veel bezig met werkgoed. Hij heeft verschillende knechts gehad in de kleermakerij.

Toen wij groter werden was dat niet meer nodig. Mijn broers Jan en Henk gingen in de kapperszaak helpen en vanaf 1936 kwam ik bij vader in de kleermakerij werken. We gingen helemaal samenwerken in die tijd. Vader wilde niet dat hij vooraan stond. Hij zei altijd: "Antoon is de kleermaker. Hij kan het!" Hij gaf alles aan me over.

Tot 1946 werkten we samen. Toen ben ik getrouwd en aan de Laarderweg no. 89 begonnen. Vader is kort daarna in 1947 gestorven.

Ik heb me alleen beziggehouden met het kleermakersvak. Ik hield niet van het kappersvak, al dat inzepen en knippen! Op een dag zat ik te werken in de kleermakerij. Vader en Jan waren er niet. Toen kwam ouwe Gerrit de Bree, die moest z'n haren laten knippen voor een feest. "Ja" zei moeder "ze zijn er niet of Antoon moet het doen."

"Ah joh" zei Gerrit "wat kan jou het schelen, ik ben toch getrouwd, mijn haar is niks aan te verpesten, je knipt het maar rondom af!"

Ik deed het dus maar.

Toen was er nog geen elektrische tondeuse. Je had van die tondeuses waarbij je met je hand moest knippen. Gerrit de Bree had van dat harde stugge haar, net staaldraad. Toen ik in z'n nek begon te knippen, kon ik de machine niet meer dichtknippen. Dat stugge haar zat dwars tussen die mesjes in. Ik dacht bij mezelf: zo kan ik hem niet haar huis sturen, want die knipmachine hangt aan z'n haar vast. Ik dacht vooruit dan maar en ik gaf een ruk aan dat ding! Meteen kwamen de bloeddruppels eruit. Toen zei Gerrit: "Ho maar, ik heb het al gevoeld! Ik kom morgen wel weer terug!" Dat was de eerste keer dat ik haar knipte en meteen ook de laatste keer!

Dat werk liet ik over aan mijn broers Jan, Henk en Wim.

Dit was het verhaal van Antoon van Hees opgetekend door:

Henk van Hees
Kerkstraat 15,
3755 CK Eemnes
tel. 02153-89849

In onze serie "Oude Eemnesser

In onze serie: "Oude Eemnesser vertelt vandaag onze onmisbare Heer C. Hensbergen zijn verhaal. Waarom onmisbaar hoor ik u vragen. Omdat het de Heer Hensbergen, postbode in ruste is, die viermaal per jaar in 't Emmenese bij alle leden van de Historische Kring Eemnes het boekje in de brievenbus laat glijden. Dat is een geweldige klus en al doet hij het met het grootste plezier toch vind ik dit een prachtige gelegenheid om eens een schitterende pluim op de hoed die hij altijd draagt te steken. Bravo Heer Hensbergen!

"Ik ben van boeren komaf. Van school gekomen heb ik eerst wat los werk gedaan. Daarna ben ik twee jaar in dienst geweest bij de gemeente Weesp, maar daar had ik het niet naar m'n zin, ik had er geen schik en als je geen lol in je werk hebt kun je beter weggaan, dus dat deed ik. Terug op Eemnes ben ik weer los werk gaan doen bij de boeren, dat deed ik graag. Op zekere dag kwamp Bep de Bruijn de posthouder bij me en zei: "Cees, ik heb een baantje voor je als hulpbesteller bij de post." Je had vroeger, dat was in 1956, twee bestellers die ieder een wijk hadden. De ene wijk was vanaf Jan Hilhorst aan de Laarderweg tot aan de gracht en dan terug het Sneeuwpaadje af tot bij Lumen Eek, zo heette dat pad daar vroeger. Dan vanaf Meentweg 31 tot aan het eind van de Meentweg, vervolgens naar Van